

Ne bomo in ne smemo mirovati

Dan za dnem, teden za tednom ugotavljamo, kako se vprašanje zaščite osnovnih pravic naše narodne skupnosti v Italiji nikakor noče premakniti z mrtve točke. Mnogim, tudi uradnim zagotovilom in obljubam navkljub je postopek za odobritev zakonskega predloga o naši globalni zaščiti v pristojni senatni komisiji ustavljen in trenutno tudi nihče ne ve, kdaj in če se bo postopek nadaljeval. Za sedanje italijanske notranje razmere pa je še najbolj značilno to, da nihče ne upa s prstom pokazati na vzroke in razloge, zaradi katerih je glede našega poglobitvega vprašanja nastal v Rimu takšen molk.

Takšno stanje pa upravičeno vzbuja pri nas zaskrbljenost, saj vemo, da čas nikakor ne dela v korist manjšine. V letu, ki se izteka, je naša manjšina na dveh močnih manifestacijah — v Gorici in v Trebčah — sicer javno in zgovorno pokazala vso svojo voljo po življenju, vendar je jasno, da ji stanje negotovosti, ki traja že toliko let, že nevarno ogroža marsikatero življenjsko celico.

Komur je pri srcu obstoj naše narodne skupnosti, se gotovo ne more sprijazniti s sedanjim stanjem in se bo zato odločno in vztrajno prizadeval, da se naša zadeva premakne z mrtve točke. Slovenci bomo torej še bolj kot dozdaj »dajali glave vkup« in odklanjali ali vsaj puščali v nemar sredobežne sile, ki nas v tem trenutku morejo nevarno razdvajati in odvrčati našo pozornost od naših glavnih in skupnih skrbi. Utrjevati je treba predvsem našo enotnost na zunaj, se pravi v odnosih do vseh tistih sil večinskega naroda, ki imajo v svojih rokah vzvode oblasti.

Okrepiti bi dalje morali svoja prizadevanja v vseh krajevnih upravah, se pravi v občinskih in pokrajinskih svetih, gorskih skupnostih in podobnih telesih, da se sliši naš glas in da se na ta način tudi širša javnost seznanja z našimi problemi. Zdi se nam, da smo v zadnjem času nekoliko zanemarili prav prizadevanja v okviru krajevnih uprav, medtem ko je znano, kako imamo prav na tej ravni takorekoč dnevno odlične priložnosti za delo. Glede na stanje, v katerem se nahajamo, je nujno, da smo vedno aktivni in povesod prisotni. To je po našem prepričanju še najtrdnejše jamstvo, da nas razmere ne samo ne bodo uklo-

dalje na 2. strani ■

Davčna reforma ogroža obstoj Craxijeve vlade

Medtem ko pišemo, se v poslanski zbornici nadaljuje razprava o »davčnem paketu«, ki ga je pripravil finančni minister Visentini in ga je z veliko muko pred dnevi odobrila senatna zbornica. Minister Visentini, ki pripada republikanski stranki, je že večkrat zagrozil z odstopom, če njegov »paket« ne bo odobren. Res pa je, da proti njegovim zakonskim predlogom nastopajo socialdemokrati in lep del demokristjanskih poslancev, ki pravijo, da bi uveljavitev Visentinijevega paketa imela za posledico, da bi mnogi obrtniki in trgovci dejansko bili prisiljeni zapreti svoje obrate in trgovine. Socialdemokrati in že omenjeni krščanskodemokratski poslanci v bistvu poudarjajo veljavnost stališč, ki so jih do paketa zavzele organizacije obrtnikov in trgovcev. Slednje zavračajo zlasti tako imenovano »induktivno« metodo ugotavljanja dohodkov, češ da dopušča takšna metoda najrazličnejše zlorabe na stra-

ni pristojnih državnih davčnih uradov. Minister Visentini in njegovi zavezniki pa odgovarjajo, da je treba končno v Italiji doseči, da bodo vsi državljani plačevali davke, in sicer sorazmerno z dohodki. »Induktivna« metoda ugotavljanja dohodkov je po mnenju finančnega ministra nujna, če hočemo, da bodo prosti poklici plačevali primerne davke, kot jih plačujejo delavci in nameščenci v odvisnem delovnem razmerju.

Sindikalne organizacije delavcev in nameščencev se dejansko povsem strinjajo s finančnim ministrom, saj se pritožujejo nad sedanjim stanjem, ko se ogromna večina državnih dohodkov ustvarja na osnovi skladov, ki nastajajo od davčnih dajatev ljudi v odvisnem delovnem razmerju. Ti namreč nikakor ne morejo prikriti svojih dohodkov in morajo izročiti državni

dalje na 2. strani ■

Tridesetletnica Slovenske kulturno-gospodarske zveze

V Kulturnem domu v Trstu je bila v petek, 7. t.m., slovesnost ob 30-letnici delovanja Slovenske kulturno-gospodarske zveze. V slavnostnem govoru je predsednik Boris Race v nekaj stavkih orisal delo, ki ga je organizacija opravila v treh desetletjih, največjo pozornost pa je posvetil trenutnemu položaju slovenske narodne manjšine v Italiji in njenim prizadevanjem za doseg globalne zaščite. Pri tem je opozoril tudi na delovanje enotne slovenske delegacije, ki si je s svojimi nastopi pridobila priznanje in ugled in poživila zanimanje za vprašanja slovenske manjšine v Rimu. Govornik je obžaloval, da je postopek za odobritev zaščitnega zakonskega predloga ponovno obtičal na mrtvi točki v okviru pristojne senatne komisije. Opozoril je na veliko slovensko protestno manifestacijo v letošnjem maju na goriškem Travniku in na zadnjo manifestacijo v Trebčah na Tržaškem, svoja izvajanja pa je zaključil z željo, da bi Slovenci v Italiji čimprej bili zaščiteni z ustreznimi zakonskimi normami. »Ugodni zaključek tega vprašanja — je dejal Boris Race — bi predstavljal izpolnitev demokratične dolžnosti do naše narodne skupnosti in izpolnitev obvez, ki izhajajo iz osimskih sporazumov. Bil bi tudi znak demokratične ra-

sti celotne družbe in bi odpiral možnosti za širše sodelovanje ob meji.«

Pri kulturnem sporedu so sodelovali: pevski zbor Pod lipo iz Barnasa, ki ga vodi Nino Špehonja, pianist Aleksander Vodopivec, Mladinski zbor Glasbene matice, ki ga vodi Stojan Kuret, in gledališki igralci z delom Pavana za mrtvo spomenico, v režiji Jožeta Babiča.

Vzdušje v Kulturnem domu je bilo zares slovesno. Prisotni so bili predstavniki vseh društev in organizacij, včlanjenih v zvezo, zastopniki političnih strank in sindikatov, matično Slovenijo je predstavljala delegacija, ki jo je vodil podpredsednik skupščine Socialistične republike Slovenije Jožko Šušmelj, republiko Jugoslavijo pa je zastopal generalni konzul Drago Mirošič.

Med slovesnostjo so izročili odličja in plakete boja in dela. Odličje boja in dela je ob 70-letnici prejel dr. Franc Škerlj za svoje dolgoletno delovanje v korist Slovencev v Italiji. Plakete boja in dela pa so prejeli: Branko Lakovič, Učo Jurkič, Jožko Sirk, Zdenko Vogrič, Nadja Kriščak, Renato Quaglia in Neva Lukeš, Slovensko planinsko društvo Trst, Kmečko-delavska posojilnica Sovodnje, Športno združenje Bor, Društvena prodajalna na Opčinah in Mladinska revija Galeb.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 16. decembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Detektivski mojster Blomkvist«, RO; 1.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Sport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 17. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Literarni listi; 12.00 Gledališki glasovi po stezah spominov; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 »Primorska poje '84«: Komorni mešani zbor iz Postojne in Obalni oktet iz Izole; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: »Naši prijatelji z repom«; 15.00 Iz šolskega sveta; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Tostran in onstran sonca; 18.20 Glasbena priloga; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 18. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Proti filmskemu ustvarjanju; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Športna tribuna; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Hej, tovariši: »Partizanski miting št. 6«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 19. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Liki iz naše preteklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Letošnja revija »Cecilijanka«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo 15.00 En, dva, tri... Otroci, zdaj ste na vrsti vi!; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Orglar Andrej Pegan, letošnji diplomant; 18.00 Poezija slovenskega zapada; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 20. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Zapiski na robu; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturna srečanja; 18.20 Glasbena priloga; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 21. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 Prirčne pozdrave iz...; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva 17.00 Kratka poročila; 17.10 Violinista Jagoda Kjuder, letošnja diplomantka; 17.35 Glasbena priloga; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Nabožna glasba; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 22. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba - Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila 14.10 Otroški kotiček: »Na leteči preprogi«; 15.00 Glasbeni portret Urbana Kodra; 16.00 V svetu valčka; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Roman v nadaljevanjih: Milan Lipovec: »Ljudje ob cesti«; 18.45 Glasbena priloga; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Davčna reforma ogroža obstoj...

■ nadaljevanje s 1. strani

blagajni zadnjo lirico od predpisanih davkov.

Znotraj vladne večine v tem pogledu ni enotnosti. Jasno je, da so stranke zaskrbljene, ker se bojijo, da si bodo zapravile zaupanje marsikaterega volivca iz vrst obrtnikov in trgovcev. Vsi se sicer načelno strinjajo, kako je treba končno tudi v Italiji uveljaviti takšne predpise, da bosta zavlada red in pravičnost na področju davčnih dajatev, kot se dogaja v veliki večini modernih demokratičnih držav. Stranke pa se močno razhajajo glede oblikovanja predpisov, ki naj omogočijo uveljavljanje načelnih stališč o davčnem redu in pravičnosti. Če k temu dodamo še povsem razumljivo instrumentalizacijo političnih sil opozicije, postane celotna zadeva silno zapletena, ki lahko vsak trenutek privede do krize v vladnem zavezništvu in torej do krize same Craxijeve vlade.

Težko je danes predvideti, kako se bo to vprašanje rešilo. Zdi se, da bo vla-

NE BOMO

IN NE SMEMO MIROVATI

■ nadaljevanje s 1. strani

nile, temveč da bomo prej ali slej vendarle dosegli svoj glavni cilj, v našem konkretnem primeru zakonsko zaščito naših osnovnih pravic.

SOVJETI O DIALOGU Z ZAHODOM

V Moskvi se v teh dneh množijo stališča, ki jih sovjetske osebnosti in občila izrekajo na račun odnosov z Zahodom, zlasti še v luči januarskega sestanka, ki ga bosta imela v Ženevi zunanja ministra obeh velesil. Vladimir Zagladin, član centralnega komiteja sovjetske partije, je izrekel oprezen optimizem glede perspektive, da se vendarle obnovi razorožitveni dialog med Vzhodom in Zahodom. Zanimivo je, da je Zagladin pozitivno ocenil nedavni obisk zahodnonemškega kanclerja Kohla v Washingtonu. Po mnenju sovjetskega predstavnika je pozitivno zlasti dejstvo, da je ameriški predsednik Reagan dobil v Kohlu sobesednika, ki je dejansko

postal nekakšen glasnik evropskih zaveznikov v pogledu razorožitve. Docela negativno pa se je Zagladin izrazil na račun sicer zelo teoretičnega problema združitve obeh nemških držav. Zelo jasno je povedal, da taka združitev ni pojmljiva, dokler Zahodna Nemčija ne postane socialistična.

Istočasno pa je partijsko glasilo Pravda pred dnevi objavilo komentar o bodočem sestanku med Shultzem in Gromikom v Ženevi. List meni, da perspektive niso obetavne, zlasti pa glasilo sovjetske partije ostro napada ameriški koncept protiraketne obrambe v vesoljskem prostoru, ta problem pa bosta tudi obravnavala

Po preusmeritvi potniškega letala

Zdravstveno stanje talcev na preusmerjenem kuvajtskem letalu, ki so jih v nedeljo, 9. t.m. zvečer rešili iranski vojaki, ne vzbuja skrbi. Dva potnika sta imela težave s srcem, vendar sta po končani pustolovščini že boljše. Amerikanec Costa pa bolj kot ostali potniki kaže na svojem obrazu znake mučenja. Preusmerjevalci so ga mučili s cigaretnimi ogorki in pretepanjem, da bi priznal, da je pripadnik ameriške tajne obveščevalne službe.

Napad, ki je presenetil štiri arabske preusmerjevalce, so iranski vojaki izvedli v nedeljo ob 21.15 po našem času. Med spopadom sta bila laže ranjena eden izmed zračnih gusarjev in eden izmed vojakov.

Na krovu letala je bilo še sedem talcev. Vse štiri preusmerjevalce so izročili teheranskemu sodstvu.

Iranske oblasti zavračajo kritike, da se niso znašle ob preusmeritvi ali da so celo kazale simpatije do gusarjev. Obtožbe zavračajo na Kuvajt, češ da ni hotel sodelovati pri kočljivi zadevi.

Rešeni potniki so preiskovalcem in častnikarjem povedali, kako so se gusarji vedli povsem fanatično in nepredvidljivo. Medtem ko so nekega varnostnika ubili med spopadom ob preusmeritvi, so ameriškega potnika nepričakovano in hladnokrvno ustrelili. V kabini pilotov so nekatere potnike mučili.

— o —

40-LETNICA IZHAJANJA ITALIJANSKEGA DNEVNIKA NA REKI

Italijanska narodna skupnost v Istri in Jugoslaviji praznuje v teh dneh pomemben jubilej: 40-letnico dnevnika »La voce del Popolo«.

Časopis je namenjen italijanski manjšini in je glasilo Unije Italijanov iz Istre in z Reke. List spremlja celotno življenje manjšine zlasti šole z italijanskim učnim jezikom, znanstvene in kulturne centre, kot sta Center za zgodovinske raziskave v Rovinju ali Drama na Reki in druga italijanska društva, ki delujejo v Istri.

Založba Edit na Reki, ki izdaja dnevnik »La voce del Popolo«, izdaja tudi druge publikacije v italijanščini, kot n.p.r. literarno revijo »La Battana« in mesečnik za mladi- no »Il Pioniere«.

Izročili so Nobelove nagrade

Švedski kralj Karel Gustav je v ponedeljek, 10. t.m., v Stockholmu podelil letošnje Nobelove nagrade za dosežke na znanstvenem področju in za književnost. Zmagovalci so poleg kolajne in diplome prejeli tudi denarno nagrado v višini 360 milijonov lir. Za fiziko sta bila nagrajena Goričan Carlo Rubbia in nizozemski fizik Simon Van der Meer, za kemijo Američan Bruce Merrifield, za medicino zahodni Nemec Georges Kohler, Danec Niels Jerne in Anglež argentinskega rodu Cesar Milstein. Za književnost pa je bil nagrajen češko-slovaški pesnik in pisatelj Jaroslav Seifert, ki se slovesnosti zaradi starosti in bolezni ni mogel udeležiti. Nagrado je švedski kralj zato izročil njegovi hčerki Jani.

Predsednik Nobelovega sklada Berg-

Poljska: Bogdan Lis na svobodi

Okrog devet tisoč ljudi je v nedeljo, 9. t.m., s ploskanjem pozdravilo voditelja sindikatov Solidarnost Bogdana Lisa, ko se je v Gdansk udeležil maše v neki cerkvi v bližini Leninovih ladjedelnic. Režim je Lisa izpustil dan prej po petih mesecih zaporu.

Po maši se je Lis zahvalil ljudem za zvestobo, katero so dokazali do svobodnih sindikatov. Opozoril je, da se boj za neodvisne sindikate še ni zaključil. Ljudje so k temu vzklikali: »Ni svobode brez Solidarnosti, naj živi Bogdan Lis«.

Že prejšnji večer je imel Lis dveurni sestanek z Nobelovim nagrajencem za mir Waleso. Govorila sta o bodočnosti sindikatov ter o tem, kako je policija v zaporu ravnala z Bogdanom Lisom.

Walesa je tudi izrekel podporo 300 dijakom, ki so v kraju Wloszczowa zasedli šolo. Ponovno so v učilnicah izobesili križe, katere so bile oblasti odstranile. Dijake so podprli tudi škof in pomožna škofa v mestu Kielce. Poudarili so, da mora biti sprejeta upravičena zahteva katoliških mladincev in njihovih staršev, da so razpela v učilnicah. Odstranitev križev so označili za provokacijo.

strom je uvodoma poudaril, da se že dolgo ni zgodilo, da bi nagrajenci prihajali iz različnih držav. Tokrat imamo devet novih Nobelovih nagrajencev, ki zastopajo devet različnih držav. Pri tem se je vprašal, če gre za zgodovinski preobrat, ali pa le za statistično novost. Vsekakor pomeni prvi preobrat v primerjavi z letom 1976, ko so bili vsi nagrajenci iz Združenih držav.

V Oslu pa so skoraj istočasno podelili Nobelovo nagrado za mir južnoafriškemu škofu Tutuju. Prvič v 83 letih podeljevanja obelovih nagrad so slovesnost v Oslu morali prekiniti zaradi telefonske grožnje o skorajšnji eksploziji peklenskega stroja. Šele ko je policija skrbno pregledala prostore celotne univerze in ugotovila, da je šlo le za neokusno šalo, so s slovesnostjo lahko nadaljevali. Predsednik odbora, ki podeljuje nagrado za mir Aarvik je poudaril, da izbira škofa Tutuja dokazuje splošnejšo željo in voljo po odpravi sramotnega teptanja temeljnih človekovih pravic v Južni Afriki. Nagrada, ki jo sprejemam, je dejal južnoafriški škof, predstavlja žarek upanja za vse zatirane, ne le za žrtve južnoafriške rasne diskriminacije, pač pa za milijone zatiranih v Južni Ameriki, jugovzhodni Aziji, na Daljnem Vzhodu in šte-

vilnih predelih Afrike in v državah realnega socializma.

Anglikanskemu škofu je poslal brzojavne čestitke voditelj poljskega razpuščenega sindikata Lech Walesa, ki je lani prejel Nobelovo nagrado za mir. Walesa je tudi povabil Tutuja na Poljsko.

— o —

»ŠE NI DOZOREL ČAS ZA VLADNA ZAVEZNIŠTVA«

V Hamburgu se je v nedeljo, 9. t.m., končal sedmi redni kongres stranke zahodnonemških ekologistov, poznane tudi kot stranka »zelenih«. Obširna razprava se je sukala zlasti okoli problema, če naj ta stranka v bližnji prihodnosti v kaki obliki sodeluje v vladnih zavezništvih, tako na osrednji kot na krajevni ravni. Struja takoimenovanih realnih politikov je zagovarjala tezo, da bi bilo treba prevzeti konkretne soodgovornosti pri vodenju državne skupnosti, ko bi se pojavila priložnost in potreba. Druga struja pa meni, da kaže ostati v opoziciji, češ da je stranka »zelenih« potrebna predvsem kot kritična spremljevalka, v tej funkciji pa da mora ostati zunaj establishmenta.

Kljub temu dvojnemu stališču se je kongres končal brez sporov ali razkolov in tudi sklepno resolucijo so izglasovali z veliko večino. Resolucija pravi, da trenutno čas še ni dozorel za kaka povezovanja v vladnih zavezniških kombinacijah.

MEDJUGORJE:

»Kolektivna halucinacija« pravi pristojni škof

V Vatikanu so v petek, 7. t.m., objavili v italijanskem prevodu poročilo uradne preiskave, ki jo je 30. oktobra letos izročil mostarski škof Pavao Zanić v zvezi z domnevnim prikazovanjem Marije v znani hercegovski vasi Medjugorje. Poročilo obsega 23 strani in prihaja do popolnoma odklonilnih stališč, kar se tiče domnevnih videnj, ki naj bi jih bila imela skupinica medjugorskih fantov in deklet. Ta videnja označuje za »pojav kolektivne halucinacije«, vidce same pa nebogljen orodje v rokah skupinice frančiškanskih redovnikov, ki jo vodi Tomislav Vlasić. Mostarski škof navaja, da je celotni zadevi botrovalo kljubovanje dveh frančiškanskih redovnikov, ki se nista hotela pokoriti ukazu škofije in

svojih redovnih predstojnikov, naj zapustita Medjugorje. Zaradi tega so ju izključili iz frančiškanskega reda in jima prepovedali, da bi izvrševala duhovniški poklic.

Msgr. Pavao Zanić opozarja, da je vsa zadeva vnesla razprtije v krajevno Cerkev, ker so se disidentski redovniki poslužili domnevnih »vidcev«, da bi vzbudili vtis, da je Marija na njihovi strani in ne odobrava zadržanja cerkvene oblasti. Obenem škof tudi osporava »čudežno ozdravitve«, ki jo je baje doživela letos poleti neka italijanska državljanka in ki je vzbudila v Italiji precejšen odmev.

V skladu z že ustaljeno prakso Cerkev so jugoslovanski škofje že od vsega začetka zavzeli zelo previdno zadržanje do dogajanja v Medjugorju. Kljub temu pa so se v tej hercegovski vasi v zadnjih treh letih, odkar je skupina štirih deklet in dveh fantov pričela zatrjevati, da se ji prikazuje Marija, zbirale velike množice romarjev. Desetega novembra letos so jugoslovanski škofje z uradno izjavo, ki jo je posredoval vatikanski tiskovni urad, prepovedali uradna romanja v Medjugorje. Še pred tem pa se je sestala preiskovalna komisija, ki jo je ustanovil mostarski škof, in opozorila katoliške duhovnike in laike, da ne smejo organizirati romanj in javnih nastopov domnevnih »vidcev«. Rezultate svoje preiskave je komisija poslala 30. oktobra v Vatikan, kjer so jih prejšnji teden posredovali širši javnosti.

Uradno srečanje med Čačinovičem in Štoko

V petek, 7. t.m., sta se uradno srečali Komisija za mednarodne zveze skupščine Socialistične republike Slovenije in Posebna komisija deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine za stike s tujino. Odposlanstvi sta vodila Rudi Čačinovič in Drago Štoka. Člani obeh komisij so se srečali na mejnem prehodu pri Vrtojbi, kjer so si ogledali to cestno povezavo, sledil je ogled hidrocentrale na Soči in gradbišča nove sabotinske ceste. Po obisku v Gorici, kjer je goste sprejel predsednik pokrajine Cumpeta, sta delegaciji odšli na Tržaško, kjer

sta si ogledali gradbišče avtoceste od Sesljana do »avtoporta« na Opčinah.

Med srečanjem so posvetili največjo pozornost izvajanju gospodarskega dela o-simskega sporazuma. Niso pa razpravljali samo o cestnih povezavah, ki so v njem predvidene, ampak tudi o stanju obeh narodnih manjšin, slovenske v Italiji in italijanske v Jugoslaviji. Ob sklepu pa sta obe delegaciji izrazili željo, da bi tudi v prihodnosti prišlo do podobnih stikov in do še boljšega sodelovanja med obmejnima deželama.

Koncert v spomin na stoletnico rojstva Vasilija Mirka

Pevski zbor »Vasilij Mirk« s Proseka in Kontovela je v soboto, 8. t.m., priredil v dvorani na Kontovelu koncert, s katerim je počastil 100-letnico rojstva skladatelja Vasilija Mirka.

O liku in delu tega tržaškega skladatelja, ki se je rodil pri Sv. Ivanu 4. junija 1884, je govoril Bruno Rupel. Orisal je njegovo življenjsko pot in njegovo delo kot skladatelj, zborovodja in glasbeni pedagog vse do smrti 6. junija 1962 v Ljubljani.

Pevski zbor, ki nosi ime po pokojnem skladatelju je pod vodstvom Evgena Prinčiča na začetku sporeda zapel tri Mirkove skladbe: »Na trgu«, »Kolo« in še »Scherzo«, sledile pa so ostale pesmi, v glavnem primorskih skladateljev.

Pred koncertom so številnim članom zbora »Vasilij Mirk« podelili Gallusove značke v priznanje za njihovo dolgoletno delovanje na pevskega področju. V imenu ZSKD je zboru in pevcem čestital refe-

rent za zborovsko petje Ignacij Ota, ob koncu večera pa sta pevskega zboru čestitala še predstavnika KD Prosek-Kontovel in podružnice Glasbene matice na Proseku.

Naslednji dan je delegacija zbora položila cvetje na grob pokojnega skladatelja na pokopališču v Ljubljani.

— o —

SPOROČILO SKLADA »MITJA ČUK«

Sklad »Mitja Čuk« sporoča, da so na razpolago voščilnice, ki so jih izdelali učenci in dijaki osnovnih in nižjih srednjih šol za bližnje praznike v podporo te dobrotelne ustanove. Voščilnice so brez cene — dobrodošli so prostovoljni prispevki.

Na razpolago so v naslednjih krajih: v Trstu v Tržaški knjigarni, v knjigarni Fortunato in v papirnici Bernardi v Rojanu. V Gorici v Katoliški knjigarni. Na Opčinah v papirnicah Ulgheri-Pavat in Cabez, v trafiki Danieli pri cerkvi in v papirnici Chessa. V Skednju v trafiki in na Greti v trafiki na Furlanski cesti.

NOVI PREDSEDNIK

Novi predsednik tržaških bivših deportirancev v nacistična taborišča je časnikar Ferdi Zidar, ki bo nasledil Giovanniju Postojni. Pokrajinski kongres tega združenja je bil 9. t.m.

GERMANIST MAGRIS — NAGRAJENEC

Tržaški germanist profesor Claudio Magris je v torek, 11. t.m., prejel nagrado Zlatega svetega Justa, ki mu jo je podelilo Združenje kronistov. Slovesnost je bila v sejni dvorani tržaške občine.

Nagrado je prejel tudi tržaški režiser Franco Giraldi. Združenje časnikarjev, ki se posvečajo kinematografiji, mu je podelilo nagrado Giuseppe Fava. Nagrado so ustanovili v spomin na časnikarja, ki ga je umorila mafija v Catani. Nagrajeni so režiserji, ki se izkažejo z angažiranimi filmi. Giraldi je prejel nagrado za film »Moj sin ne zna brati«.

Z MOPEDOM IZ AVSTRALIJE

Claudio Bertazzoni, 28-letni Tržačan, ki je 5. avgusta odšel iz Avstralije z mopedom, se je v nedeljo, 9. t.m., vrnil v Trst. Na meji pri Fernetičih ga je pričakala množica tržaških motociklistov in mopedistov, ki so ga spremljali na poti od meje do trga pred mestno palačo, kjer ga je pozdravilo pet tisoč ljudi. Bertazzoni je v Avstralijo odpotoval 8. oktobra lani s 14-metrsko jadrnico nekega tržaškega izseljenca. V Avstralijo je prispel prve dni maja in je po krajšem počitku kmalu začel pripravljati pot za vrnitev domov z mopedom. Na poti je doživel marsikaj zanimivega in tudi razburljivega, o čemer, pravi, bo napisal knjigo.

Lastniki razlaščenih zemljišč protestirajo

Razlastitev zemljišč zaradi gradnje hitre ceste med Sesljanom in tržaškim pristaniščem še buri duhove. Že mesece se namreč vlečejo birokratski postopki za izplačilo odškodnin razlaščenecem kot tudi za izvedbo obvez do prizadetih vaških skupnosti.

Ker se stanje sploh ni premaknilo, so Kmečka zveza, Konzorcij razlaščenec »Naša zemlja« in koordinacijsko združenje kraških vasi pred kratkim poslali deželi, podjetju Anas in vladnemu komisarju ter v vednost vsem občinskim upravam, Kraški gorski skupnosti in podjetjem, ki imajo dela v zakupu, pismo, v katerem ostro protestirajo proti zavlačevanju pri izplačevanju odškodnin. Lastniki razlaščenih zemljišč obenem zahtevajo, da jim pristojni uradi jamčijo pravično rešitev in izplačilo odškodnine. V pismu so opozorili tudi na ostale dolžnosti pristojnih uradov pri reševanju teh problemov. Med drugim so tudi izrazili željo, da bi pristojne oblasti zagotovile rabo slovenščine pri vseh avtocestnih tablah.

Katinarska šola še vedno v stiski

Ko pišemo ta članek, se stanje na katinarski šoli še ni uredilo. Kljub obljubam in zanimanju tržaškega podprefekta se prostorska stiska te šole še ni končala.

V petek, 7. t.m., ko so slovenski višješolci stavkali, da bi s povorko in manifestacijo na trgu Unità opozorili javnost na nevarno stanje na katinarski šoli, je podprefekt dr. Mazzurco v imenu vladnega komisarja sprejel starše katinarskih otrok, na sestanek pa je povabil tudi šolskega skrbnika De Roso, občinskega odbornika za šolstvo Vattovanija in didaktična ravnatelja slovenskih in italijanskih osnovnih šol na Katinari. Na srečanju je dr. Mazzurco uradno sporočil, da bodo občinski organi še

istega dne izročili italijanski šoli »Silvestri« povsem prenovljeno učilnico v bivši policijski vojašnici. V obnovljenem razredu naj bi se začel pouk že ta ponedeljek; italijansko ravnateljstvo pa še ni prejelo potrebnega pooblastila od higienskega urada, zato vselitev ni bila mogoča. Prišlo je torej do ponovnih zavlačevanj. Zdi se pa, da gre res za kratko zamudo.

Tudi Slovenska skupnost je izrazila zadovoljstvo, ker je prišlo do posredovanja tržaškega prefekta. »Prepričani smo,« je zapisano v tiskovnem poročilu, »da bo ta primer vsem služil kot izkušnja, kako je pomembno pravilno nastavit vsako vprašanje ter se poslužiti vseh pravnih in upravnih sredstev in poti za pravično rešitev«. Obenem Slovenska skupnost želi opozoriti, da je treba še nadalje spremljati problem. »Staršem gre priznanje za njihovo vztrajnost, zato ne vidimo razloga za kako zahvaljevanje oblasti«, trdi Slovenska skupnost. »Z dobro voljo se lahko rešijo tudi na videz nerešljivi in delikatni problemi. Nadaljnji naporji morajo tako biti usmerjeni v to, da se z enako pripravljenostjo rešijo še drugi odprti problemi, med temi dvojezični javni napiski«.

— o —

Ob 60-letnici nekdanje »Sirene«

Tržaški pomorski klub Sirena je v soboto, 8. t.m., priredil v prostorih Prosvetnega društva v Barkovljah slovesnost ob 60-letnici ustanovitve Tržaškega veslarskega kluba Sirene, ki je bil pod fašizmom nasilno ukinjen. Predsednik društva Filipčič je v nagovoru orisal letošnjo dejavnost kluba in nakazal smernice za nadaljnje delo na športnem področju in tudi pri popolni dograditvi pomorskega objekta na barkovljanski obali. Izrekel je priznanje članom nekdanjega veslarskega kluba Sirena in v imenu društva izročil nekdanjim čla-

nom spominske plakete in značke. V imenu nagrajencev se je zahvalil inž. Stanko Starc. Vidna je bila ganjenost nagrajencev ob dolžni počastitvi pa tudi številnega občinstva, saj je bila prireditve dokaz življenjskosti in kljubovanja raznarodovalnim pritiskom, otroški nastop pa porok za nadaljnje delo. Ob sklepu je Aljoša Žerjal predvajal svoja filma.

Pri slovesnosti, ki se je udeležilo zares lepo število ljudi, je s svojim petjem sodeloval zbor barkovljanske osnovne šole F. S. Finžgar.

V ponedeljek, 17. t.m., bodo stavkali uslužbenci bank. Redno pa bodo odprte kmečke in obrtniške hranilnice in posojilnice.

ZA SPOMENIK PADLIM IZ ŠKEDNJA

1. novembra letos je na skupni kome-moraciji pri začasnem obeležju padlim v NOB iz Škednja, Kolonkovca in od Sv. Ane. Med osrednjim govorom Odbora za postavitev spomenika bila sprožena misel, da bi v najkrajšem času stekla akcija zbiranja podpisov. Namen te akcije je opozoriti tržaškega župana, da še vedno stremimo za ciljem, ki smo si ga zadali pred trinajstimi leti, in sicer, da bi končno le prišli do trajnega in dostojnega spomenika. Obenem pa bi želeli seznaniti javnost, da nam župan sploh ni odgovoril na zadnjo prošnjo, ki smo jo odposlali 24.2.1984.

Odbor je povabil k tej akciji vsa štiri domača društva, ki so sodelovala pri novembrski komemoraciji. Tako so prejeli dopis, naj čimprej javijo datum, kraj in uro, kjer bi se zbirali podpisi: KD Ivan Grbec iz Škednja, KD Rovte-Kolonkovec, PD Kolonkovec - Ženjan ter Dom Jakoba Ukmarja iz Škednja.

Da bi akcijo razširili, smo se organizatorji obrnili tudi na uredništvo Primorskega dnevnika ter na Tržaško knjigarno, saj bi tako lahko podpisovali vsi tržaški Slovenci in napredni Italijani. Prepričani smo namreč, da to ni več problem le Škedenjcev, Kolonkovčanov in Sv. Ančanov, pač pa je to problem vseh naprednih Tržačanov.

30.11. je zaapel delo, da nam zainteresirani odgovore ali so pripravljene sodelovati z nami. Našemu vabilu so se odzvali: KD Rovte - Kolonkovec, PD Kolonkovec - Ženjan, KD Ivan Grbec - Škedenj, uredništvo Primorskega dnevnika in Tržaška knjigarna. Žal smo morali ugotoviti, da se eno društvo ni odzvalo našemu vabilu.

Poleg zgoraj omenjenih bodo podpise nabirali tudi v škedenjski sekciji KPI A. Gramsci in v sekciji ANPI s Kolonkovca. Točne urnike in dneve bomo še javili.

Končno sporočamo dneve in urnike posameznih zbiralnih sedežev. Akcija bo trajala od 4.12. do 18.12.

KD Ivan Grbec - Škedenj - Ul. Servola 124
vsak torek, sredo, četrtek in nedeljo, ob delavnikih od 16. ure do 19. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

PD Kolonkovec - Ženjan - Salita di Zugnano 46

Vsako sredo od 18.30 do 20. ure, ob nedeljah pa od 9. do 11. ure.

KD Rovte - Kolonkovec - Ulica Monte Sernio 27

Vsako soboto od 19. ure do 21. ure in ob nedeljah od 10. ure do 12. ure.

Tržaška knjigarna - Ul. S. Francesco 22
od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30 vsak dan razen ob ponedeljkih.

Uredništvo Primorskega dnevnika - Ulica Montecchi 6

Vsako delavnik od 9. do 13. ure.

Poleg zgoraj omenjenih pa se bo lahko podpisovalo tudi na sedežih ANPI - ANED v Ul. Crispi 3 vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure.

Odbor trdno upa, da se bo tej akciji odzvalo čimveč ljudi, da bomo lahko ponovno pokazali našo odločnost in strnjeno. (MW)

20 let delovanja moškega pevskega zbora v Mirnu

V soboto, 8. t.m., so se v Kulturnem domu v Mirnu s slavnostnim koncertom domačega moškega pevskega zbora zaključile slovesnosti ob 20-letnici ustanovitve in neprekinjenega delovanja tega pevskega telesa. To sicer ne pomeni, da v prejšnjih časih v Mirnu ni bilo organiziranega pevskega delovanja, saj v času fašizma in tudi precej let po vojni ne moremo mimo imena domačega organista in voditelja narodnega petja Venčka Budina.

Prav pod njegovim vodstvom je 7. novembra 1964 v mirenskem Kulturnem domu na »Večeru ljubiteljev slovenske pesni« nastopil starejši domači moški pevski zbor in takrat se je utrnila misel, da bi v tem kraju ustanovili tudi moški pevski zbor, sestavljen iz generacije mlajših pevcev. To se je res zgodilo in 29. novembra t.l. je novoustanovljeni zbor že zapel na proslavi Dneva republike pod vodstvom domačina, diplomanta glasbenega oddelka ljubljanske Višje pedagoške šole Anton Klančiča - Anteka. Zbor je hitro začel rasti v številčnem in kakovostnem pogledu in se je že kmalu uvrstil med pomembnejše pevske sestave na Primorskem. Kot je razvidno iz bogato dokumentirane priložnostne brošure, ki je izšla ob jubileju, je neštetokrat nastopil v Mirnu, okoliških krajih in drugod, poseben dosežek pa pomeni sodelovanje na vseh dosedanjih revijah »Primorska poje«, med drugim večkrat v zamejstvu. Mirenski moški pevski zbor je nasploh zelo zgodaj začel sodelovati tudi z zamejstvom, in to že v časih, ko uradno še ni bilo govora o enotnem slovenskem kulturnem prostoru. Tako je npr. junija 1965 pel na obmejnem srečanju v Sovodnjah ob Soči, februarja 1966 na Prešernovi proslavi v Prosvetni dvorani »Pri zlatem pajku« v Gorici, novembra istega leta pa na Cecilijanki v Katoliškem domu v Gorici.

Pevsko društvo Miren, v katerega okrilju deluje moški pevski zbor, je jubilej 20-letnice delovanja praznovalo z več kulturnimi prireditvami širšega pomena. Pričele so se v soboto, 24. novembra t.l., ko so v tamkajšnjem Kulturnem domu nastopili Mešani mladinski pevski zbor Bilje-Orehovlje - Miren, Mešani pevski zbor »Ciril Silič« Vrtojba in Komorni zbor »G. Verdi« iz Ronk. V okviru praznovanja pevskega jubileja je sodila tudi proslava letošnjega Dneva republike v sredo, 28. novembra t.l., v petek, 30. novembra pa so prav tako v Kulturnem domu nastopili Komorni zbor »Peko« iz Tržiča na Gorenjskem, kvintet bratov Zupan in citraška skupina iz istega kraja ter Mladinski pevski zbor iz Vrtojbe. V

nedeljo, 2. decembra, je v Mirnu Dramska skupina iz Grgarja zaigrala ljudsko igro Frana Žižka »Miklova Zala«.

Jubilejne slovesnosti so se zaključile z že omenjenim slavnostnim koncertom domačega moškega pevskega zbora v soboto, 8. decembra v Kulturnem domu. Mirenski pevci so predstavili izbor skladb iz svojega železnega repertoarja, dirigiral pa jim je Anton Klančič - Antek, ki ta pevski sestav vodi neprekinjeno že dvajset let, za kar je dobil posebno priznanje Pevske zveze Slovenije. Ob tej priložnosti so najzaslužnejšim organizatorjem pevskega življenja v Mirnu in dolgoletnim pevcem podelili priznanja oz. bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke. Mirenske pevce so na tej slovesnosti pozdravili zastopniki okoliških pevskih zborov, med njimi tudi predstavništvo Dekliškega zbora Devin in Fantov izpod Grmade. Značilno je, da so bile vse prireditve ob tem jubileju odlično obiskane, kar bi morda pomenilo, da se občinstvo, naveličano enoličnih televizijskih sporedov, spet povrača k živim in izvirnim kulturnim pobudam.

M.

— o —

SMRT V ŽABNICAH

V starosti 73 let je prejšnji teden umrl g. Albin Ehrlich iz znane Ehrlichove družine v Žabnicah v Kanalski dolini. Pokojnik je bil skrben gospodar, po drugi svetovni vojni je bil več let podžupan trbiške občine, izvoljen na listi Krščanske demokracije. V zaslugo mu lahko štejemo, da je tik pred drugo svetovno vojno, ko je v Kanalski dolini bila na višku propaganda, naj ljudje optirajo za tretji Reich, zavzel do te propagande odločno negativno stališče in domačine nagovarjal, naj ne nasedejo, če hočejo ostati na svoji zemlji.

Pokopali so ga na domačem pokopališču v Žabnicah. Pokojnikovim sorodnikom, zlasti nečaku dr. Rafku Dolharju, izrekamo občuteno sožalje.

— o —

Pravo senzacijo je povzročila vest, da je sodna oblast odredila aretacijo kakih 150 ljudi, ker so osumljeni, da so sodelovali z mafijo. V zapor so med drugimi vtaknili dva sodnika v Catanii, karabinjerskega podpolkovnika in nekaj agentov.

Prvi nedeljski koncert v goriškem Avditoriju

Prvi nedeljski koncert v goriškem avditoriju 25. novembra je žel izreden uspeh pri občinstvu, ki se je zbralo iz vse dežele, da vidi in posluša operetne melodije raznih avtorjev in izvajalcev pod taktirko D. Zanettovicha. Tekst Manuele Marussi je zanimivo povezoval najbolj zane arije Leharja, Kalmana in Abrahama in zelo privlačna je bila tudi scenografija ter igra luči. Pri pevkah je izstopala milina glasu Lorelle Grion, ekspresivnost mezzosopranistke Elene De Martin, gotovost in igralska spretnost Manuele Marussi in tenorja Botta. Zanimivo in glasbeno neoporečen je bil tudi nastop Simone Valli in Barbare Lavarian. Nastopali so tudi pevci gori-

ške glasbene šole Annamaria Drioli, Laura Pellegriano, Micaela Jerkich in Wing Hung ter bariton Ettore d'Osvaldo. Glasbeno povezavo med posameznimi arijami je na klavirju odigral I. Lavrencic, kateremu so se pridružili še na flavti in klarinetu Daniela Brussolo in Annalisa Buffa ter violinist Maccari.

Drugi »Večerni koncert« je bil v Avditoriju 10. decembra ob 20.30 z violinskim duom Hae Sun Kang in Masayuki Kino, ki sta zmagala Nagrado Rodolfo Lipizer v letih 1982 in 1983 s posebnim programom. Koncert je bil namenjen desetletnici smrti R. Lipizerja. Ob tej priliki je bilo posebno žigovanje poštnih znamk za pošto.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova premiera SSG v Trstu

Tudi v gledališču, kot v življenju, mračnim dnevom sledijo sončni. In prav na take sončne, vesele dni se pripravljajo v Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, saj se bo že v petek (14. decembra ob 20.30) ponovno dvignil zastor nad novo premiero. Že večkrat smo zapisali, da je vsaka premiera za gledališče praznik. Tokrat pa bo praznik še prav posebno »prazničen«, saj bo ta premiera v vseh smislih naša. Naša je namreč avtorica Ivanka Hergold, naš je režiser Boris Kobal, naša sta scenograf Marjan Kravos in kostumografka Marija Vidau. Uprizarjati, še prej pa spodbujati piščoče zamejske Slovence, naj kaj napišejo tudi za gledališče, je naloga in cilj, ki si ga je zadalo umetniško vodstvo SSG že pred leti. Tudi zato bo ta premiera prav posebni praznik z nemalo zadoščenja, da je dobilo naše gledališče tekst, ki je bil zamišljen in pripravljen s posebno tankovestnostjo prav za ta oder, za te igralce, za njihovo publiko.

Toda preidimo k sami drami, ki nosi naslov Paracels, medtem ko si je Ivanka Hergold izposodila za podnaslov zadnje besede, ki naj bi jih po Platonu izrekel Sokrat pred smrtjo: Asklepiju smo dolžni petelina. Ali smo tudi mi, človeštvo, kaj dolžni Paracelsu in kdo je pravzaprav Paracels? Ivanka Hergold ga tako predstavlja v gledališkem listu:

Teofrast Paracels (1493-1541) je bil renesančni znanstvenik, ki je človeštvu nekaj pozitivnega prinesel (nedvomno ima zasluge kot kemik in kot zdravnik ... Nepomirljivi raziskovalec, iskalec vzrokov bolezni, zla in vsakršnih ječ v človeški sferi; filozof, ki je svojo doktrino utemeljil na kabali, menda na nekakšni pramateri ali vsaj prasintezi vseh religij sveta; ukvarjal se je z magijo, ki pa je zanj spoznavanje naravnih in bo-

žanskih reči. Hotel je reformirati medicino in pri tem prišel v spor z oblastjo in s svojimi poklicnimi kolegi, ki so mislili »po starem«. Do tedaj je namreč v medicini veljala avtoriteta Galena (131-201), v filozofiji pa je prevladoval Aristotel. Po Galenu je človeško zdravje odvisno od štirih humorjev, ki so povezani s štirimi letnimi časi in štirimi dobami človeka. Kaže, da se je Paracels v začetni fazi držal teh galenovskih teorij. Bil pa je reformator in severnjak ... kot renesančni človek. V skladu s svojo filozofijo (vse kar je v makrokozmosu, v naravi, je tudi v mikrokozmosu, človeku) ni opazil nobenega od teh »humores«; nadomestil jih je s tremi principi — »tria prima«, ki so sol, kot trdni princip; merkur - živo srebro, kot hlapni princip in pa žveplo kot gorljivi princip. V človeškem telesu je torej nekaj gorelo, se usedalo, hlapelo, enako kot v naravi.

Paracelsova reforma medicine se ni posrečila in humoralistična medicina galenovcev je v svetu vladala še nekaj stoletij.

Danes, piše še Ivanka Hergold, se v nekaterih knjigah omenjajo njegove zasluge, danes, ko so toliko reči znova in bolje odkrili, velja Paracels za očeta homeopatske medicine.

Pa še beseda o postavitvi Paracelsa v Slovenskem stalnem gledališču. Najprej bi omenili,

da sta z režiserjem Kobalom tesno sodelovala pri celotni realizaciji dramaturg Aleksander Zorn in lektor prof. Jože Faganel. Prav tako tesno, predvsem pa navdušeno, je sodeloval tudi ansambel, ki ga tokrat, razen ene izjeme, sestavljajo samo moški igralci. Izjema pa je Mira Sarđoč, ki nastopa kot sestra bolnega kanonika Kornelija Lichtenfelsa. In ko smo že pri njem, naj takoj omenimo prvo novost v igralski zasedbi Paracelsa in sicer gosta ljubljanske Drame Jurija Součka, ki so ga ljubitelji gledališča prav gotovo spoznali že v teh tednih, ko je nastopal s Kosmačevo Balado o trobenti in oblaku po nekaterih naših prosvetnih društvih. Že pri prvem branju drame se je takoj pojavil problem mladega igralca, ki naj bi posebej Paracelsovega učenca. Problem je gledališče rešilo v svoji sredi, ali skoraj, saj je povabilo k sodelovanju sicer bolj radijskega kot odrskega igralca, mladega Andreja Pisanija. V svoji sredi, in lahko kar rečemo v osrčju Slovenskega stalnega gledališča, sta umetniški vodja in režiser razrešila tudi drugi problem, ko sta podelila vlogo Erazma Rotterdamskega Jožetu Babiču. Ne, ne gre za tiskarski škrat. Pravilno ste prebrali. Erazma bo igral režiser Jože Babič, ki se tako po več desetletjih ponovno vrača na odrske deske, na začetek svoje kariere, ko je začel, prav kot igralec, v mariborskem gledališču.

Kaj pa drugi igralci? Vloga Paracelsa je zaupana Vladimirju Jurcu, njegovega asistenta igra Tone Gogala, služabnika pa Silvij Kobal. Galenovce, profesorje na baselski medicinski fakulteti, Paracelsove nasprotnike, pa igrajo Adrijan Rustja, Stojan Colja in Alojz Milič.

Izšle so knjige Goriške Mohorjeve družbe

V dneh, ko se bližamo božičnim praznikom, se slovenski bralci nadejamo knjižnih novosti raznih založb. Med tistimi, ki so že od svojega rojstva zveste tej obvezi, je nedvomno Goriška Mohorjeva družba, ki že 60 let deluje na Primorskem. Letošnja knjižna zbirka vsebuje, kot je že tradicija, štiri knjige.

Skušajmo si predstavljati, kaj je založba naredila na področju slovenske publicistike v šestdesetih letih svojega delovanja, pa bomo razumeli, da je bila njena vloga res nenadomestljiva.

Naj v tej številki Novega lista vsaj predstavimo letošnjo knjižno zbirko. Začeli bi pri koledarju za leto 1985. Koledarskemu delu sledi zbornik, ki se začne s člankom Jožeta Markuže, ki je tudi uredil koledar. Naslov članka je Svetoletno romanje Slovencev v Rim. V zborniku pa se številni sodelavci spominjajo še drugih zgodovinskih obletnic in raznih dogodkov. Med temi velja omeniti prispevek ob 1100-letnici smrti svetega Metoda, zanimiv članek, ki ga je napisala Nadja Pahor - Verri »ob 60-letnici GMD - Kratek zgodovinski pregled«, članek Jožeta Kunčiča »Ob 40-letnici slovenskega semenišča v Argentini«, Mirko Rijavec piše o zavetnikih cerkva in župnij na Primorskem, ob teh pa dobimo še celo vrsto zgodovinskih, narodopisnih, priložnostnih in kronoloških zapisov, ki ob bogatem fotografskem gradivu pripomorejo, da je letošnji koledar zanimiv za vsakega bralca.

Ob 1100-letnici smrti svetega Metoda je GMD izdala tudi knjigo Zore Piščanc o svetih bratih Cirilu in Metodu. Goriška pisateljica, ki se je s svojimi večerniškim povestmi lepo uveljavila v slovenskem prostoru, je tej svoji zgodovinski povesti dala naslov »Blagovestnika Slovanov«.

Knjiga je prepričljiva in zelo bogata, saj se je pisateljica natančno dokumentirala, tako da je delo tudi zgodovinsko zvesti zapis o pokristjanjenju Slovanov.

Tretja knjiga letošnje knjižne zbirke je knjižni prvenec časnikarja Saše Martelanca. Martelanec ima za seboj že lepo število literarnih zapisov, ki jih je v glavnem objavljaval v tržaški Mladiki, nekatera njegova dramska dela pa so bila izvajana po tržaškem radiu.

Za Goriško Mohorjevo družbo je Saša Martelanec napisal knjigo črtic in lirčnih novel. V njih začutimo veliko avtobiografskih utrinkov, ki pa jih avtor zna s svojim odličnim obvladanjem jezika in prefinjeno občutljivostjo podati tako, da tudi v bralcu zabrnijo strune, ki so avtorju blizu. »Melodija«, tako je naslov Martelančevemu knjižnemu prvencu, vsekakor zasluži, da bi se ji pridružile še druge knjige izpod peresa istega avtorja. Martelančeva kratka proza je namreč ena najboljših, kar smo jih brali zadnja leta.

Tudi letošnji knjižni dar zaključuje izdaja Primorskega slovenskega biografskega leksikona. Gre za 10. snopič, ki ga je tudi tokrat uredil Martin Jevnikar. V njem je več kot 250 gesel, raznih pomembnih mož in žena, ki so živeli in delovali na Primorskem. V tem snopiču so obdelana imena od Vladimirja Martelanca, čebelarkega strokovnjaka in šolnika, do znanega slikarja in ilustratorja Nikolaja Omerse. Če upoštevamo, da pri pisanju tega leksikona sodeluje ali je sodelovalo 55 ljudi, lahko razumemo, da gre za zelo širokopotezno in pomembno publicistično pobudo GMD, ki si upravičeno pridobiva vse večji ugled med slovenskimi strokovnjaki

Slovensko stalno gledališče v Trstu

Kulturni dom

IVANKA HERGOLD

PARACELS

(Asklepiju smo dolžni petelina)

krstna uprizoritev

Režija: BORIS KOBAL

v petek, 14. decembra ob 20.30 — ABONMA
RED A — premierski

v soboto, 15. decembra ob 20.30 — ABONMA
RED B — prva sobota po premieri

v nedeljo, 16. decembra ob 16.00 — ABONMA
RED C — prva nedelja po premieri

v ponedeljek, 17. decembra ob 16.00 — ABONMA
RED I — mladinski

v torek, 18. decembra ob 16.00 — ABONMA
RED H — mladinski

v sredo, 19. decembra ob 20.30 — ABONMA
RED D — mladinski v sredo

v četrtek, 20. decembra ob 20.30 — ABONMA
RED E — mladinski v četrtek

v soboto, 22. decembra ob 20.30 — ABONMA
RED F — druga sobota po premieri

v nedeljo, 23. decembra ob 16.00 — ABONMA
RED G — popoldan na dan praznika

Sodobno kmetijstvo

Pomen obdobja rezi pri breskvah

Drevju moramo dati takšno obliko in obseg krone, da so vsa dela v nasadu čim bolj olajšana in ekonomična, da obdobje nerodovitnosti po sajenju čim bolj skrajšamo, tako da je v letih rodnosti slednja redna in pridelamo čim bolj kakovostne plovce, in, končno, da drevo dobro rodi.

Imamo različna obdobja rezi. Glede na razvojno stopnjo drevesa opravljamo rez in vzgojo krone od časa sajenja do začetka rodnosti in rez v času rodnosti; glede na čas opravljanja rezi pa govorimo o zimski in zeleni. Zimsko rez opravljamo do konca rasti, po odpadanju listja do začetka cvetenja breskev, zeleno rez pa od srede maja in poleti. Vendar pa je obdobje za obe spet zelo pomembno in ima različne posledice na rast, rodnost in zdravstveno stanje dreves.

Na čas in način rezi se odzivajo mlada drevesa drugače kot rodna, zato moramo tudi to prilagoditi nekaterim zakonitostim. Zimsko rez bomo na primorskem področju opravili decembra in januarja, v tem času ima namreč enoletni les, ki ga z rezjo odstranimo, najmanj nadomestnih organskih snovi, ki so se že jeseni premaknile iz enoletnega v starejši les in korenine, sredi februarja pa se vračajo v veje za novo rast. Zato imajo drevesa, ki jih obrežemo januarja ali februarja, bujnejšo rast in boljši razvoj korenin. To tudi vpliva na razvoj večjega in temneje obarvanega listja in na daljši čas rasti mladice. Če zimsko rez opravljamo takoj po odpadanju listja v novembru, je odstotek zasnovanih plodov nekoliko večji kot v drugih obdobjih zimskega mirovanja, debelina plodov in pridelok pa sta manjša. Dokazano je, da je rez, opravljena v februarju ali marcu, najbolj vplivala na zasnovno, velikost plodov in količino pridelka. Vsekakor je najbolje opraviti rez pozneje, ko je nevarnost pozeb mimo.

Rez v februarju in marcu ter v času brstenja zmanjšuje tudi sušenje in odmiranje breskovih dreves. Vzroki odmiranja so preobilne padavine, težka in mokra zemlja, utrujenost tal v starejših nasadih in bolezni: sadna svetlikavost, železova kloroza, viroze, neracionalno gnojenje in namakanje, koreninski rak in rakasto obolenje vej. Sadna svetlikavost, ki napada slive in breskve, je posledica premočnega dušičnega gnojenja ter zaradi tega prebujne rasti, prepogoste in pregloboke obdelave tal, ki povzročijo površinsko rast korenin, a jih obenem tudi ranijo, skori rane pa vdrejo glivice. Zimska rez jeseni in v času polnega mirovanja ustvarja ugodne pogoje za razvoj te bolezni. Mlada drevesa rezimo poleti, rodna pa konec zime.

Nepravi čas zimske rezi lahko pospeši razvoj rakastega obolenja vej. Najpogostejša okužba je skozi rane na vejah in vejičah, če se reže jeseni ali na začetku zimskega mirovanja in med zimskim mirova-

njem in če temu sledi obdobje obilnega deževja. Mlada drevesa, ki jim še oblikujemo krono, moramo obrezovati predvsem poleti, drevesa v rodnosti pa čim bolj proti koncu zime. Občutljivost za pozebe in nato za odmiranje je zelo odvisna od časa rezi. Pri tem se posuši več starejših dreves kot mlajših. Med posušenimi je šest odstotkov tistih, ki so jih obrezovali od marca do maja, in 66 odstotkov tistih, ki so jih obrezali novembra ali decembra. To je dokaz, da zgodnja zimska rez povečuje občutljivost dreves za pozebe, ki je močnejša pri zgodnji rezi, n. pr. v januarju, ko so nizke temperature najpogostejše.

Z. T.

— o —

Zunanji minister Andreotti je pristojni poslanski komisiji poročal o poteku pogovora, ki sta ga imela v Tunisu s predsednikom vlade Craxijem z palestinskim voditeljem Arafatom.

— o —

V prisotnosti predsednika republike Pertinija in zunanjega ministra Andreottija so v Rimu položili temeljni kamen mošeje, ki jo gradijo na željo tisočev muslimanov iz Rima in ostalih krajev v Italiji.

PO ZASTRUPITVI V INDIJI

Ravnatelj glavne bolnišnice v indijskem mestu Bhopal, kjer je v ponedeljek uhajanje strupenih plinov iz neke tovarne povzročilo smrt nad dva tisoč 500 ljudi, je izjavil, da upada število smrtnih primerov in tudi ljudi, ki prihajajo v bolnišnico. Dejal je, da se je zdravniško osebje naučilo nuditi boljše pomoč prizadetemu prebivalstvu, medtem ko je bilo v začetku nepripravljeno ter je ranjence zdravilo samo s kisikom pod močnim pritiskom.

Dalje ostaja nevarnost dolgoročnih posledic plina, ki je služil za izdelavo strupov proti mrčesu. Proizvajalni izvedenci so priporočili nadaljevanje proizvodnje, da bi čimprej plin porabili. Dolgoročne posledice nesreče so v učinkih plina na živčna središča, na ledvice in na jetra.

Indijske oblasti so proti kavciji izpustile predsednika ameriške družbe »Union Carbide« Andersona, ki je prispel v Indijo, da bi nudil pomoč in odškodnino. Po izpustitvi je najprej odšel v ameriško veleposlaništvo v New Delhiju ter se je sestal tudi z namestnikom indijskega zunanjega ministra Razgotro. Ni izključeno, da je že zapustil Indijo.

— o —

Predsednik vlade Craxi utegne še ta teden obiskati Malto, medtem ko se zunanji minister Andreotti pripravlja na obisk Poljske.

Št. Maver nekdanj in danes F. O.

II.

V Št. Mavru je zelo ugodno tudi za sadno drevje. Največ dobička prinašajo češnje. Gojijo zgodnjo prvaško češnjo, potem še ipavke, dujake, čuferce, dreže, karnejveke, dolgorepke, kratkorepke, francoske, kiselce, petrovke, durone, drobnice, starogorke. Tudi drugega sadja, posebno izvrstnih hrušk, jabolk, breskev in češpelj se pridelava ob dobri letini obilo. Gojijo te vrste hrušk: pituralke, gropajke, rožce, vrtilenke, brutebone, fermentinke, mešetinke. Izmed fig: repence, belice, belemedone, meruhelči, komeščinke. In od jabolk: trdeleske, sjavke, belice, rožmarinke, rosamantovana, limonerce in jabolka Sv. Ane.

Vino in sadje sta torej glavna pridelka našega kraja. Krompirja se pridelava dovolj

le za domačo rabo. Izmed žitaric gojijo ljudje predvsem sirk. Zelo pa je razširjeno pridelovanje zelenjave: fižola, graha, solate, peteršilja in radiča je v obilju. Po gozdovih rase lobodič (divji špargelj), ki je kaj okusen in se dobro prodaja.

Zivinoreja je v Št. Mavru povsem izginila. Pred dvajsetimi leti je bilo še nad 50 krav in 30 volov. Danes volov sploh ni, krav pa zelo malo. Nekoč je skoraj vsaka hiša imela po enega vola, zato da ga je uporabljala za delo na polju. Danes pa so se razmere spremenile. Kmetijski stroji so pritegnili pozornost kmeta in traktor je nadomestil vola. Tudi prašičereje je zelo malo. Nekoč pa je vsaka hiša imela prašiča, boljši kmetje pa tudi po več.

Med različnimi dogodki bi rad navedel številne nadloge, ki so stiskale ljudstvo v prejšnjih časih. Leta 1816 je bila taka la-

kota, da so ljudje od nje umirali. Krompir je ves pognil, druge pridelke pa je uničila toča. Od strašne lakote so ljudje iz drevesne skorje tolkli moko, ki so jo mešali med kuhane koprive in druga zelišča. Dva siromašna kmeta sta šla nabirat zelišča na Sabotin. Od lakote izmučena sta na gori žalostno umrla. Našli so ju mrtva.

Leta 1829 je bila huda zima. Pozeblo je več ko polovico trt. Toda ni še bilo dovolj ta nesreča. Leta 1830 je ko pest debela toča potolkla vse pridelke. Bili so žalostni časi bede in pomanjkanja. Iz gozda na Sabotinu so ljudje nosili prodajat drva v Gorico, da niso pomrli od lakote.

Leta 1850 je divjala po vsej goriški okoliščini strašna nevihta. Vihar je lomil drevje in odkrival strehe. Tega leta se je prvič prikazala tudi grozdna plesnoba. Od leta 1854-1858 je bila spet lakota, a leto potem je začela razsajati neusmiljena morilka - kolera. Pričela je meseca julija, morila najhuje avgusta, ponehala pa septembra. V Št. Mavru je pomorila 34 ljudi. Po koleri je hudo razsajal še legar (tifus) in začele

STROKOVNI JEZIK

I.

Oblikovanje slovenskega knjižnega jezika doživlja svoj odločilni vzpon v drugi polovici preteklega stoletja, v obdobju, ko je bil nemškonačionalni pritisk na političnem, kulturnem in gospodarskem področju največji. Nemško časopisje v Avstriji je bilo prežeto z duhom germanstva, prav tako šolske knjige in s tem tudi nemške gimnazije po slovenskem ozemlju.

V takšnem vzdušju so slovenski pisci skušali slovenščino bolj reševati pred nemškim pritiskom kot pa oblikovati. Narediti so jo hoteli čisto in pristno, manjkalo pa je strokovnega znanja, da bi takšno poslanstvo tudi zares izvršili. Medtem ko je slovenska umetniška beseda, leposlovje, doživljalo od Prešerna dalje svoj prepod, se je vsakdanje pisanje pod vplivom tujih vzorov povsem oddaljilo od domačega jezika, tako da slovensko časopisje domačemu človeku sploh ni bilo več razumljivo.

Pisci, zlasti Levstik, Cigale in drugi, so se opirali na dve merili: najprej, izogniti se za vsako ceno nemškemu vplivu; potem pa, vrniti slovenskemu jeziku tisto podobo, ki naj bi jo nekoč že imel. Dejansko je to pomenilo, zamenjavati slovensko izrazje, ki je bilo sorodno nemškemu, italijanskemu in drugim zahodnoevropskim jezikom, z besedami iz slovanskih jezikov, zlasti iz ruščine.

Takšno »reševanje« slovenščine je dobilo tako velik obseg, da smo bili na pragu tega stoletja že na tem, da pristni slovenski jezik izgubimo, v zameno za neko panslovansko mešanico. V takšno nestrokovno pisanje je s svojimi razpravami odločilno posegel p. Skravec s svojimi članki in dal slovenski slovnici spet bolj domačo podobo.

Ostali pa so prisotni v slovenskem pisanju še v mnogi meri vplivi psihoze »reševanja« slovenščine pred nemštvom ter zatekanju v panslovanstvo, predvsem na področju slovenskega besedišča. Očitno je, da so prizadevanja po razčiščenju meril na tem področju preprečili politični krogi po prvi vojni, ko je namesto nemškonačionalne postala vodilna panslovanska ideologija z bolj ali manj očitnimi nameni pojugslovanjenja. Ti

nameni so postali uradno načelo z nastopom šestojanuarske diktature leta 1929.

Ne preseneča nas zato, da je mogla študija prof. Breznika o jeziku naših časnikarjev iziti šele sredi druge vojne in ne prej. V tej študiji je pisec analiziral pisanje slovenskih listov v drugi polovici prejšnjega stoletja ter vse neslovenske vplive v njih. Vodilni slovenski časnikarji z Levstikom na čelu so bili sveto prepričani, da s članki v panslovanski mešanici vračajo Slovincem nekakšen staroslovanski jezik. Torej samo tisto, kar so nekoč že imeli.

Zanimivo je pri tem, da sta si nemškonačionalna in panslovanska ideologija podajali roko v tem, kar zadeva razkrojavanje slovenskega jezika. Veliki slavist Miklošič je postal »veliki Slovan«, celo rektor univerze na Dunaju, ne toliko zaradi velikanskega znanstvenega dela, kolikor zato, ker je skorajda sistematično razglašal kulturno izrazje v slovanskih jezikih za izposojeno iz nemščine ter romanskih jezikov oz. latinskega. Na ta njegov model so se mogli oslanjati tudi panslovanski vneteži pri svoji skrbi za čiščenje slovenskega jezika. Obenem pa je takšno gledanje odgovarjalo tudi nemškonačionalnim namenom.

Posledica le-tega je bila ta, da so slovensko izrazje prevneti čistilnici tako osmukali in vtisnili, da povzročajo danes slovensko pisanje izredne težave zlasti na strokovnem področju. Slovenski strokovni jezik se ni oblikoval skladno iz bogatih slovenskih narečij, temveč od vrha, v veliko primerih nepristno in nenaravno, celo za kmečko in vaško življenje, čigar izrazje bi moralo biti za tradicionalno kmečko ljudstvo najbolj pristno.

Naj govorijo primeri! Po slovenskem časopisju tako štrpacirana beseda »planšar« v izvirni ljudski govorici sploh ni poznana. Po Julijcih in Karavankah poznajo planine, pastirje, pašnike... Planina je izključno visokogorski pašnik, za razliko od istega južnoslovanskega izraza, ko pomeni goro. Nerodni člankarji so celo tako znano gorsko rožo, kot je očnica, naredili za »planiko«. Tvorba po neslovenskem načinu, ki jo potem slovenski ljudje, v prepričanju, da morajo govoriti »pravilno«, poslovenijo v »planinko«. Slovenska

so se pojavljati tudi koze. Pri večini njih, ki so umrli na začetku 19. stoletja, najdemo v mrtvaški knjigi zapisano, da so jih umorile koze. Odkar je bilo vpeljano cepljenje proti kozam, ni več slišati o tej bolezni. Davica in škrlatica sta pomorili leta 1896 mnogo otrok. Zato je število šolarjev zelo upadlo.

Značaj ljudstva je na splošno tak kakor vseh goriških okoličanov. Ljudstvo je v svojem jedru dobro. Največ ljudi je Slovencev, v vasi pa živi tudi nekaj Italijanov. Pijančevanje ni razširjeno. Če izvzamemo maloštevilne izjeme, ostaja ljudstvo trezno, pošteno in delavno. Rado se tudi povesele ob raznih praznikih.

Kar zadeva kulturno delovanje, naj omenim, da obstaja moški zbor, ki deluje z velikim uspehom, pod vodstvom dirigenta Gabrijela Devetaka. Deluje tudi društvo »Sabotin«, ki vsako leto prireja šagro za sv. Valentin. Sv. Valentin je zavetnik Št. Mavra.

Veliko starih navad se je izgubilo. Ena izmed njih, ki se je še ohranila, je ta, da

nosijo strežniki za Veliko noč po hišah blagoslovljeni ogenj. V zameno pa jim dajejo ljudje majhno denarno nagrado. Izmed starih navad naj omenim, kako so nekdanj Št. Maverci plesali. Nedeljo po shodu (3. nedelja po Binkoštih) so se zbrali popoldne moški in ženske, mladeniči in dekleta pri Drejevih, kjer je bila gostilna. Ples je bil na prostem. Pod starim orehom pa so sedeli okoli mize vaški veljaki ter se menili o resnih zadevah. Vse je potekalo mirno in dostojno. Ko je zazvonilo »Zdravo Marijo«, so se vsi mirno odpravili domov. Domov grede je mladina prepevala vesele popevke. Kričanja in razsajanja niso poznali. Ob takih prilikah je bilo posebno lepo opazovati zanimive narodne noše. Moški so imeli obleko iz domače prtenine. Jopič je bil bel in obrobljen s črnim suknom. Hlače so nosili kratke; bile so rdečkasto-bele barve. Žepi so bili obrnjeni navzdol. Na nogah so nosili bele nogavice in odprte čevlje ali pa škornje. Tudi ženska obleka je bila iz prtenine. Poleti so nosile bluzo brez rokavov. Na zimski beli srajci pa so zavihale roka-

oblika, vendar še vedno prisiljen in nepristen izraz. Po isti nerodnosti se je pred nekaj leti pojavilo poimenovanje cest »Slovenika«, »Ilirika«, kar naj bi zelo narodno zvenelo. K sreči pa je šlo kmalu v pozabo.

Presenetljivo je, da ni natančnosti v izrazoslovju niti v tako slovenskih primerih, kot so kraški pojavi. Za izvir pod morsk gladino, kar je eden značilnih kraških pojavov, se je v predvojnih in povojnih učbenikih zemljepisa pojavljal naziv »vrulja«, češ da Slovenci pač nimamo lastnega izraza. Sredi petdesetih let je Z. Jelinič v svojih opisih tržaške obale za takšen pojav ugotovil naziv brójnica (Planinski vestnik). Seveda pa to ni vplivalo na sestavljalce zemljepisnih učbenikov, da bi ta izraz uvedli.

Po drugi strani pa se togo protinemško merilo slej ko prej ohranja. V imenu le-tega prepo-vedujejo rabo starih besed, ki so sestavni del slo-

V ponedeljek, 17. decembra, bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu srečanje s tržaškim škofom msgr. Bellomijem. Začetek ob 20.30.

venske kmečke kulture. Npr. besedo štala, ki jo najdemo ne le v nemščini, temveč tudi v italijanščini, angleščini, grščini itd. Gre torej za indoevropski izraz in tudi za prastaro zgradbo, za katero bi bilo pač čudno misliti, da smo jo Slovenci prevzeli šele od nemških sosedov. Tudi namdomestilo za štalo, kar naj bi bil hlev, trdijo, da je izposojeno iz gotskega. Toda na deželi ljudje prav dobro ločijo pomen obeh besed: štala je prostor za krave, hlev pa za drobnico, pa tudi kot ograda v štali; štala je tudi gospodarsko poslopje, v katerem je tudi skedenj in drugi prostori.

(Dalje)

—o—

KITAJSKA IN AMERIŠKE VOJNE LADJE

Odslej se bodo ameriške vojne ladje lahko zasidrale tudi v kitajskih pristaniščih, če bodo prej zaprosile za pristanek po redni diplomatski poti. Tako je izjavil glavni tajnik kitajske komunistične partije v pogovoru s skupino japonskih industrijcev

ve nad komolec. Na glavi so imele snežno-belo pečo, možje pa široke klobuke. Vsi ti stari običaji so povsem izginili.

Še pred štirimi leti je v Št. Mavru delovala tudi šola. Potem pa so jo zaprli, ker je bilo premalo otrok, ki bi jo obiskovali. Zato šentmaverški otroci obiskujejo danes šole v Gorici in v Pevmi.

* * *

Za zaključek bi lahko rekel, da je Št. Maver mala turistična vas. Veliko izletnikov prihaja iz Gorice. Pravijo, da jim ta sprehod najbolj ugaja. Zato je posebno ob lepih spomladanskih dneh ter ob praznikih vse polno meščanov, ki se žele naučiti čistega zraka in se okrepcati v lepi naravi. Bližina mesta, lepi vinogradi, prijetna senca, temnozelena Soča, gora Sabotin s prekrasnim razgledom in poleg tega še prijetna domača vinska kapljica. Vse to vabi meščane, da tako radi obiskujejo naš prelepi kraj.

Konec